

020418-1

Bez znalosti dřívějších i současných filosofů se kloudně filosofovat nedá, ale to ještě vůbec neznamena, že filosofování spočívá v návratech ke starým filosofům anebo v interpretaci toho, co napsali jiní. Cílem filosofické práce je tvorba, vytvoření něčeho nového – ostatně to je podobné jako v umění. Rozhodující je vytváření nového díla, reprodukční umělci jsou nutně závislí na tvůrci, a to i když sami musí svou tvůrčí schopnost také prokázat. A tvořivost musí prokázat i kritici a historici umění. Ale posouzení tvořivosti není jednoduché; ve filosofii se může interpretace stát mistrovským dílem, ale posoudit to mohou opět jen největší filosofové. Lze vlastně říci, že mistrná interpretace je nutně tvůrčí, tj. že se nemůže držet jen autora a jeho textů, ale musí jít dál. Cílem interpreta musí být nikoli pouze věrnost autorovi a jeho úmyslům a záměrům, ale pochopit autora lépe, než on rozuměl sám sobě. Proto každému novému kroku ve filosofii, který otvírá nové cesty, stojí v cestě „pozitivizující“ znalci, kteří buď sami fixovali interpretovaného myslitele jako mrtvého motýla, napíchnutého na špendlík, anebo se nějaké již provedené fixaci podřídili a s ní se ztotožnili. Takoví sekundární autoři představují vlastně upadlost skutečného filosofování do roviny toho, čemu v antice říkali „mnohovědění“. Při chápání staršího (nebo prostě vůbec jiného) myslitele je jistě důležité rozumět také tomu, na koho on navazoval (a jak mu rozuměl), vůbec dobovému klimatu atd., tj. tehdejšímu kontextu; ale nejde o to, se do onoho kontextu a do oné doby nějak vžívat, vmýšlet a propadat, nýbrž naopak interpretovaného myslitele i s jeho kontextem vtáhnout do nového kontextu, do dneška (eventuelně do zítřka, protože filosof vždycky musí myslet trochu kupředu a napřed, myslet na to, co s jeho vlastními slovy, pojetími, teoriemi a s celou jeho filosofií udělá budoucnost).

(Písek, 020418-1.)